

Sintaksni fajlovi za izradu agregata potrošnje i linija siromaštva u Bosni i Hercegovini, korištenjem LSMS ankete iz 2001.g.

1. Uvod

1. Dobrostanje u Bosni i Hercegovini je ispitivano Anketom mjerenja životnog standarda (LSMS) u 2001.g., koju su provele Državna agencija za statistiku, Federalni zavod za statistiku i Zavod za statistiku Republike Srpske. Za više informacija o LSMS anketi i rezultirajućem setu podataka vidjeti "Bosna i Hercegovina, Dokument s osnovnim informacijama" na ovom CD romu.
2. Korišteno mjerilo dobrostanja je bila potrošnja po stanovniku. Vidjeti materijal "Dobrostanje u Bosni i Hercegovini: Mjerenje i nalazi" na ovom CD romu, za osnovne informacije o tome kako se i zašto koristila potrošnja.
3. U priloženom *.zip fajlu su svi SPSSpc sintaksni (programski) fajlovi korišteni za izradu mjerila potrošnje po stanovniku. Takođe su uključeni i sintaksni fajlovi korišteni za izradu linije ekstremnog siromaštva i linije generalnog siromaštva, kao i indikatori siromaštva.
4. Svrha uključivanja sintaksnih fajlova je da se proces korišten za mjerenje dobrostanja i pretpostavke napravljene u toku procesa učine što transparentnijim. Stoga, svaki istraživač ili analitičar koji to želi može to lako ponoviti i razumjeti sve uključene korake. Za nadati se da će istraživač ili analitičar koji je pročitao gore pomenuta dva materijala moći koristiti priloženu sintaksu i razumjeti šta se radi u svakom koraku.
5. U cilju pomaganja istraživaču u razumijevanju procesa kojim je mjereno dobrostanje, nismo pokušavali da ove sintaktičke fajlove napravimo najefikasnijima, niti 'elegantnima'. Fajlovi često imaju linije kodova koji nisu potrebni za jednostavnu izradu mjerila dobrostanja, ali su korisni u pomaganju istraživaču da razumije korištene korake. Isto tako se uspostavljani program donekle razlikuje između fajlova, obzirom da je analizu izvršio tim ljudi: svaka osoba sa svojim stilom programiranja. Dodali smo napomene i komentare za svaki sintaksni fajl da pomognemo u razjašnjavanju šta se radi u programu.
6. U ovom materijalu su navedeni korišteni sintaksni fajlovi (i redosljed kojim bi se trebali koristiti) kao i osnovni fajlovi podataka koji su korišteni u svakom koraku, te rezultati svakog sintaksnog fajla.

2. Početak

Sintaksni fajlovi su pisani uz pretpostavku da su svi fajlovi s osnovnim podacima (M1.sav do M13_E.sav) u direktoriju:

C: \BIH

Ako stavite fajlove s podacima u drugi direktorij, trebate promijeniti sintaksne fajlove da bi se odrazila lokacija direktorija u koji ste stavili podatke.

Sintaksni fajlovi su napisani da se sačuvaju svi fajlovi s podacima koje će napraviti sintaksni fajlovi u istom direktoriju. Ako želite da se vaš rezultat ili novi fajlovi podataka sačuvaju na drugoj lokaciji, moraćete izmijeniti sintaksne fajlove da odraze tu drugu lokaciju.

Statistički softver korišten za analizu je SPSS, verzija 11. Ako imate raniju verziju SPSS-a, trebate uraditi neke izmjene sintaksnih fajlova obzirom da su neke komande promijenjene. Ako želite koristiti drugi paket statističkih softvera kao SAS ili STATA, sintaksni fajlovi koji su ovdje korišteni će se morati u potpunosti ponovo pisati (slijedeći isti logički tok) da bi se zadovoljili zahtjevi tih drugih softverskih paketa.

U SPSS, verzija 11: svi fajlovi koji se završavaju ekstenzijom:

- *.sps** su sintaksni fajlovi koji sadrže kod korišten za transformaciju podataka. To su ovdje sadržani fajlovi.
- *.sav** su fajlovi s podacima. Svi LSMS podaci su u *.sav fajlovima na ovom CD romu. Takodje je uključena i ASCII verzija.
- *.spo** su fajlovi s rezultatima koji pokazuju rezultate korištenja sintakasnih fajlova s datim setom podataka. Ovdje nisu uključeni fajlovi s rezultatima, svaki korisnik će napraviti svoje fajlove s rezultatima.

3. Izrada agregata potrošnje

1. Komponente agregata potrošnje

Prvi korak u procesu je da se uradi agregat potrošnje, drugim riječima, varijabla koja sadrži godišnje vrijednosti ukupne potrošnje po domaćinstvu i potom po pojedincu (po glavi). Agregat potrošnje se sastoji od svih tipova potrošnje po domaćinstvu uključujući stanovanje (rashodi i potrošnja ili vrijednosti korištenja stambenog smještaja), komunalije, upotrebnu vrijednost trajnih dobara koje domaćinstvo posjeduje, obrazovanje, svu hranu (uključujući kupljenu hranu, hranu iz vlastite proizvodnje i hranu dobivenu na poklon) i svu neprehrambenu potrošnju od sapuna i cipela do namještaja i rekreacije.

Tabela 1 prikazuje sve komponente ili tipove potrošnje koji su uključeni u aggregate potrošnje. Za svaku komponentu je identificiran korišteni fajl s osnovnim podacima, dat je sintaksni fajl napisan za analizu podataka i rezultati primjene navedenog sintaksnog fajla. Glavni rezultat je novi fajl s podacima koji sadrži vrijednost godišnje potrošnje komponente date potrošnje. Da bi se olakšao rad analitičara, takodje je identificiran naziv varijable u novom fajlu s podacima koji sadrži godišnju vrijednost te komponente potrošnje.

Tabela 1: Komponente potrošnje, podaci i sintaksni fajlovi

Komponenta	Korišteni fajl s podacima	Sintaksni fajl	Napravljeni fajl s podacima	Varijable za aggregate potrošnje
Upotrebna vrijd. stambene jedinice	M2_AB.sav	IMPUTEDRENT.sps	IMPUTEDRENT.sav	USEHSNG
Rashodi na komunalije	M2_AB.sav	UTILITY.sps	UTILITY.sav	TOTUTILI
Upotrebna vrijednost trajnih dobara	M2_C.sav	DURABLES.sps	DURABLES.sav	DURABLE
Rashodi na obrazovanje	M1.sav	EDUC_EXP.sps	EDUC_EXP.sav	EDUCEXP
Dnevni rashodi	M11_A1.sav	DAILYEXP1.sps	DAILYEXP1.sav	DAYEXP1
Obroci van kuće	M11_A2.sav	DAILYEXP2.sps	DAILYEXP2.sav	DAYEXP2
Potrošnja hrane, kupljene, proizvedene i dobivene na poklon (uključujući sezonsku)	M11_B1.sav M11_B2.sav	FOOD.sps	FOOD.sav FOOD_ALL.sav	TOTFOODC
Mjesečni rashodi	M11_C1	NONFOODPART1.sps	NONFOODPART1.sav	TOTNFC1
Godišnji rashodi	M11_C2	NONFOODPART2.sps	NONFOODPART2.sav	TOTNFC2

Tabela 2 pokazuje osnovne vrijednosti u KM svake komponente potrošnje u pojednom fajlu komponente potrošnje napravljenom u prethodnim koracima. Obratiti pažnju da ove vrijednosti još uvijek nisu uskladjene za razlike u troškovima života između pojedinih dijelova zemlje (to se radi u kasnijem koraku). Ove su vrijednosti ovdje date čisto da pomognu analitičaru da provjeri da li program kojeg primjenjuje daje očekivane rezultate.

Tabela 2: Godišnja vrijednost svake komponente potrošnje

Komponenta potrošnje	Osnov.	Sred.	Stand.	Min.	Max.
STANOVANJE	2665	2400	23303	36	19758
UKUPNO KOMUNALIJE	1524	1380	704	0	6900
TRAJNA DOBRA	317	152	423	0	6182
RASHODI NA OBRAZOVANJE	237	0	641	0	10000
DNEVNI 1	692	520	542	12	5448
DNEVNI 2	1407	936	1472	26	18200
HRANA	3610	3282	1971	16	32076
UKUPNO NEPREH. 1	966	717	935	24	18780
UKUPNO NEPREH. 2	1172	760	1453	1	28840

NAPOMENA: Ove vrijednosti su godišnje vrijednosti koje još uvijek nisu uskladjene za razlike troškova života u zemlji.

2. Izrada ukupnih agregata potrošnje

Drugi korak u izradi agregata potrošnje je sumiranje svih komponenti potrošnje po domaćinstvu. Indeks cijena se pravi od podataka koji omogućavaju uskladjivanje ukupne potrošnje svakog domaćinstva po troškovima života da se osigura da nivoi potrošnje budu uporedivi u cijeloj zemlji. Kada se uradi ukupna uskladjena potrošnja domaćinstva, podaci o potrošnji domaćinstva se spajaju da se omogući izrada godišnje potrošnje po glavi.

Sintaksni fajlovi korišteni u ovim koracima su navedeni u Tabeli 3 uz korištene fajlove s podacima, napravljene fajlove rezultata i napravljene nove varijable koje će se koristiti u sljedećim koracima za mjerenje dobrostanja. Obratiti pažnju da je značajan redosljed kojim se oni primjenjuju. Prvi primijenjeni sintaksni fajl treba biti HHCHAR.sps, drugi PRICEINDEX.sps, a potom se može primijeniti fajl CONS_AGGREGATE.sps.

Tabela 3: Izrada mjerila dobrostanja: Agregat potrošnje po glavi

Aktivnost	Korišteni fajl s podacima	Sintaksni fajl	Napravljeni fajl s podacima	Napravljena varijabla
Napraviti fajl s karakteristikama ili sastavom domaćinstva	M1.sav	HHCHAR.sps	HHCHAR.sav	ADULT CHILD HEADAGE HEADSEX HEADMARR HHLDSIZE PAE_OECD
Napraviti pondere koji će se koristiti u svim analizama				WHHD WPOP
Inteks cijena	FOOD_ALL.sav	PRICEINDEX.sps	PRICEINDEX.sav	PINDEX
Pravljenje agregata potrošnje domaćinstva, potom po galvi, ekvivalent po po odraslom članu, i normalizirani ekvivalent potrošnje po odraslom*	HHCHAR.sav PRICEINDEX.sav IMPUTEDRENT.sav UTILITY.sav DURABLES.sav EDUC_EXP.sav DAILYEXP1.sav DAILYEXP2.sav FOOD.sav NONFOODPART1.sav NONFOODPART2.sav	CONS_AGGREGATE.sps	CONS_AGGREGATE.sav	ADJYRCON PCAYRCON PAE_CONS NPAECONS
Takodje pravljenje fajla koji sadrži referentna domaćinstva za izradu potrošačke korpe			REF_HHLD.sav	

*Napomena: Vidjeti materijal "Dobrostanje u Bosni i Hercegovini, 2001: Mjerenje i nalazi" na ovom CD romu za objašnjenja ekvivalenta potrošnje po odraslom članu.

3. Izrada linija siromaštva i indikatora siromaštva

Kada se uradi agregat potrošnje po glavi, rade se dvije linije siromaštva. Prva linija siromaštva mjeri ekstremno siromaštvo ili siromaštvo u hrani i uspostavljena je da da vrijednost potrošnje ispod koje bi se osoba smatrala siromašnom. Druga linija je linija generalnog siromaštva i obuhvata vrijednost potrebnu za podmirivanje kako prehrambenih, tako i neprehrambenih potreba pojedinca. Tabela 4 prikazuje potrebne korake za izradu tih linija, kao i korištene fajlove (s podacima i sintaksne), kao i rezultate. Obratiti pažnju da se sintaksni fajlovi moraju primjenjivati ovdje navedenim redosljedom.

Posljednji navedeni sintaksni fajl je onaj koji daje osnovne indikatore siromaštva.

Tabela 4: Izrada linija i indikatora siromaštva

Aktivnost	Korišteni fajl s podacima	Sintaksni fajl	Napravljeni fajl s podacima	Napravljena varijabla
Davanje kalorijske vrijednosti prehrambenim proizvodima	M11_B1.sav M11_B2.sav	CALORIES.sps	CALORIES.sav	CAL_UNIT
Izrada linije siromaštva u hrani	HHCHAR.sav FOOD_ALL.sav B_PRICE_NATUNITPQ.sav CALORIES.SAV REF_HHLD.sav	POVLINE1.sps	TOTALEXP.sav	TOTALEXP
Izrada linije generalnog siromaštva	CONS_AGGREGATE.sav TOTALEXP.sav	POVLINE2.sps	POVERTY1.sav	EXTPLINE GENPLINE POOR GAP SEVERITY SHORTFAL
Primjena krivulja siromaštva, Gini i Lorenz, za oba entiteta i BiH	POVERTY1.sav	POV_INDICATORS.sps	GINI3_RS.sav GINI3_FE.sav GINI3_BH.sav	QUINTILE DECILE GINI